

Ari Koponen ps

Kirjallinen kysymys velkaantumisongelmien vähentämisestä lainsäädännöllisillä muutoksilla

Eduskunnan puhemiehelle

Hallituksen esitys HE 53/2020 vp muutti väliaikaisesti kuluttajansuojalakia COVID-19-epidemiaan liittyvän poikkeustilan vuoksi 31.12.2020 saakka. Kuluttajansuojalain kuluttajaluottoja koskevan luvun soveltamisalaan kuuluville luotoille paitsi hyödykesidonnaisille luotoille asetettiin tilapäinen 10 %:n korkokatto, eikä luotosta perittäviä maksuja saa korottaa sääntelyn voimassaoloaikana. Lisäksi kaikkien kuluttajansuojalain kuluttajaluottoja koskevan luvun soveltamisalaan kuuluvien luottojen suoramarkkinointi sekä luotonvälittäjien omia palveluja koskeva suoramarkkinointi on tilapäisesti kielletty.

Esityksen tarkoituksena on kuluttajien harkitsemattoman luotonoton ja sitä kautta velkaongelmien vähentäminen. Vaikka poikkeustilan seurauksena on todennäköistä, että useat kuluttajat joutuvat entistäkin enemmän turvautumaan luottorahoitukseen, ovat ylivelkaantumisongelmat olleet jo vuosien ajan vahvasti esillä, eivätkä luottorahoituksen säätelyjen tulisi tästä syystä olla vain tilapäisiä kokeiluja. Tilapäinen korkokatto raukeaa heti vuoden 2021 alussa. Erityisesti ennen syyskuuta 2019 myönnettyjen luottojen uudet nostot voivat tulla erittäin kalliiksi, koska 1.9.2019 voimaan tulleella hintasääntelyllä ei rajoitettu näiden luottosopimusten kustannuksia. Näissä edelleen voimassa olevissa luottosopimuksissa korko voi olla hintasääntelyn päätyttyä kohtuuton, jopa yli 200 %. Vakitukselle sääntelylle olisi hyväksyttävät ja yhteiskunnallisesti painavat perusteet myös jatkossa, ja kuluttajaluottoja koskevan mainonnan ja suoramarkkinoinnin hillitsemisen tulisi olla osa lainsäädäntöämme.

Vakuudettomat kulutusluotot eli ns. pikavipit aiheuttavat kauaskantoisia ongelmia. Elokuussa uutisoitiin, kuinka alle 30-vuotiaiden peliongelmaisten hakemukset Takuusäätiön velkajärjestelyyn ovat lähes kaksinkertaistuneet tämän vuoden tammi–heinäkuussa vuodentakaisesta. Velkamäärät ovat paisuneet useimmissa tapauksissa jopa yli Takuusäätiön velkajärjestelyn salliman 34 000 euron maksimimäärän, sillä rahaa pelaamiseen saadaan pikavippejä ottamalla. Erityisesti nuorten suosiossa olevat nettikasinot ovat yleistyneet ja ala kasvanut jatkuvasti, vaikka televisio-mainonta suomalaisilla kanavilla on nettikasinoiden osalta rahapelilain mukaan kiellettyä. Useat suomalaiset julkisuuden henkilöt julkaisevat sosiaalisessa mediassa kuvia ja videoita, joissa he pelaavat nettikasinon kolikkopelejä. Kyseessä on valtava kokoinen ja hyvin organisoitu mainoskampanja, jolla peliyhtiöt hankkivat näkyvyyttä yksityishenkilöiden kautta. Erittäin aggressiivisesti kampanjointi on pyörinyt Instagramissa koko kevään ja kesän ajan.

Kirjallinen kysymys KK 670/2020 vp

Vaikka vakuudettomat ja korkeakorkoiset luotonannot ovat haasteellisia sääntelyn kohteita, tarvitaan pikaisia lainsäädäntöuudistuksia, sillä eduskunta on edellyttänyt (EV 284/2018 vp) ja hallitus on ohjelmassaan luvannut toimia tehokkaasti ylivelkaantumisen ja siihen liittyvien ongelmien vähentämiseksi.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko hallitus säätämässä hallituksen esityksen HE 53/2020 vp mukaisia väliaikaisia asetuksia pysyväksi lainsäädännöksi,

millaisella aikataululla lainsäädäntömuutokset ulosottolain ja velkajärjestelylain osalta ovat valmistumassa, ja

mihin toimiin hallitus ryhtyy hillitäkseen peliongelmiin kasvua?

Helsingissä 18.9.2020

Ari Koponen ps